

A gémeskúttól a csáposkútig ©

6. rész

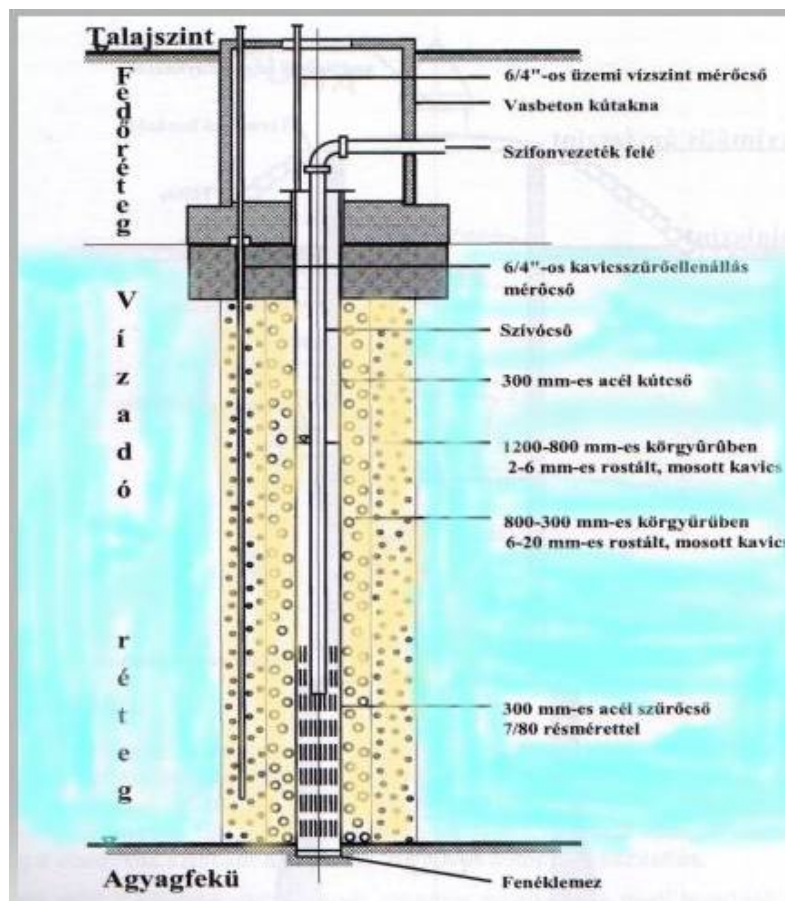

Csőkutak, aknakutak a vízműveknél

Budapesten, a közműves vízellátás első nyolcvan évében, a csáposkutak megjelenése előtt csőkutakból és aknakutakból termelték ki a vizet. Ezeket a kutakat a káposztásmezei, a szentendrei-szigeti és a budaújlaki Duna-parton létesítették.

Balázs Endre írta: A nyolcvan éves budapesti vízmű című írásában 1947-ben:

„ 72 aknakút és 328 csőkút van ma üzemben. Az aknakutak, részint úgynevezett Salbach-, részint módosított Salbach* – Kajlinger* rendszerű kutak. A csőkutak legnagyobb része porózus betonból készült, 18 – 40 cm átmérőjű és átlagosan 10 – 12 méter mélységű. ”

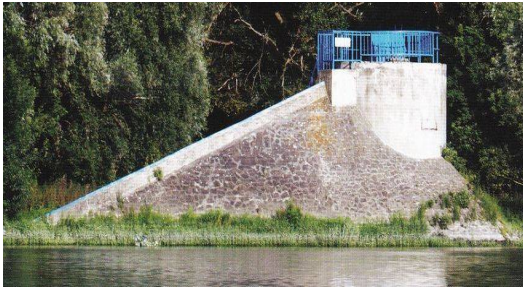

Viszonylag nem túl drágán előállítható kúttípus a csőkút.

Az alsó részén réseltszűrőcsöveknek kútpalástcsövet készítenek rozsdamentes anyagból.

A kútpalást és a fúrócső közötti gyűrűteret 2-3 koncentrikus gyűrűre osztják, melyeket azonos szem nagyságú kavicsokkal töltenek ki.

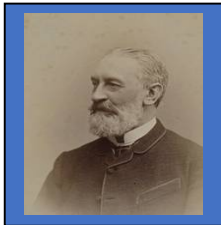
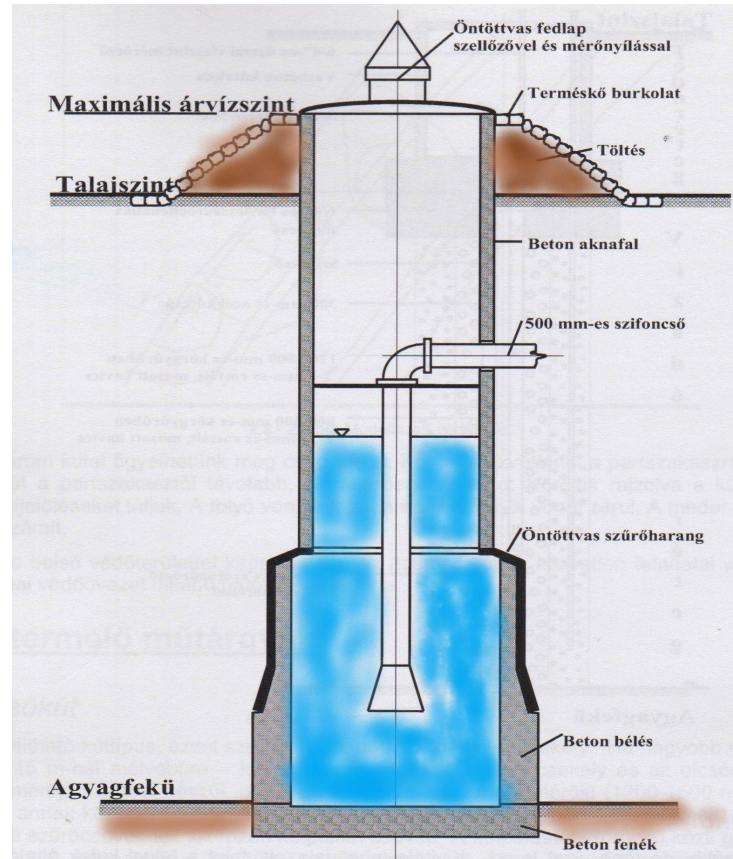
A külső kavicsréteg a legapróbb szem szerkezetű.

Az aknakút építése drágább, de nagyobb a vízhozama. Falozott vagy betonból készült aknát süllyesztenek le a vízadó rétegbe.

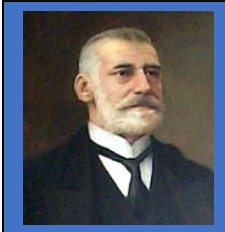
A víz a talajból a paláston kiképzett nyílásokon és a nyitott fenéken át jut be az aknába.

A csáposkutak elterjedése után az aknakutak többségét csápokkal fejlesztették magasabb vízhozamúvá.

• **Salbach Bernát** /Bernhard August Salbach (1833 – 1894) vízmérnök, a drezdai Saloppe vízmű építője

Kutatásai alapján 1892-ben döntött a főváros vezetősége arról, hogy Budapest hosszabb távú vízellátását a Duna mellé telepített természetes partiszűrészű kutakkal oldják meg.

• **Kajlinger Mihály** (1860 – 1924) gépészmérnök, a Fővárosi Vízművek igazgatója, vezérigazgatója

Tervei alapján épült a 1893 és 1904 között a Káposztásmegyeri Vízműtelep, a Duna-parti kutakkal. Ez a telep biztosítja ma is a főváros vízigényének 2/3-át.

Összeállította: Kiss Miklós Vizinform.hu Budapest 2021©

Szakértők: Csóka Gyula, Károlyi András **Olvasószerkesztők:** Domonkos László, Németh Ferenc

Források: Balázs Endre: A nyolcvan éves budapesti vízmű, A „Budapest” Könyvtára 7. szám, 1947 — Tolnai Béla: Vízellátás Mátyus Sándor nyomán, Fővárosi Vízművek, Budapest, 2003

Támogatóink:

DUNA-KÚT Kft. — BAKONYKARSZT Zrt. — BÁCSVÍZ Zrt. — PANNON-VÍZ Zrt. — Szegedi Vízmű Zrt. — ZALAVÍZ ZRT.